

PATVIRTINTA
Lietuvos aklųjų ir silpnaregių
ugdymo centro direktoriaus
2023 m. rugsėjo d. įsakymu Nr. V–

**MOKYKLŲ VADOVŲ, JŲ PAVADUOTOJŲ UGDYMIUI, UGDYMA
ORGANIZUOJANČIŲ SKYRIŲ VEDĖJŲ, MOKYTOJŲ, ŠVIETIMO PAGALBOS
MOKINIUI SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMA**

1. Teikėjas

1.1. Teikėjo rekvizitai (kodas, adresas, pašto indeksas, telefonas, faksas, el. paštas)	Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras Ateities g. 44, 06329 Vilnius Kodas 191713612 Tel. +370 524 84100 El. paštas rastine@lasuc.lt
---	---

2. Programos pavadinimas

Tiflopedagogikos kvalifikacijos tobulinimo programa

3. Programos rengėjai

Jūratė Maskoliūnienė, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro Sutrikusios regos vaikų konsultavimo skyriaus vedėja
Irina Mickutė Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro Sutrikusios regos vaikų konsultavimo skyriaus metodininkė
Jūratė Jakštienė, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro Sutrikusios regos vaikų konsultavimo skyriaus tiflopedagogė

4. Programos bendraautoris (-iai)

-

5. Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas)

Ši programa atliepia šiandienos visuomenės iššūkį Lietuvos švietimui – pasirengti įtraukiamam ugdymui, suteikiant galimybę visiems mokiniams mokytis kartu su bendraamžiais savo bendruomenėje ir gauti kokybiškas švietimo paslaugas. Pasiryžimas nuo 2024 metų ugdymo įstaigose įgyvendinti įtraukijį ugdymą išdėstytas švietimo politiką formuojančiuose tarptautiniuose ir šalies dokumentuose: Jungtinių Tautų darbotvarkėje „Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų“ (2015), Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme (2011), Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ (2012), Geros mokyklos koncepcijoje (2015). Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“ (2013) trečią tikslą, 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-527 „Dėl vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo 2017–2022 metų veiksmų plano patvirtinimo“ siekiama sustiprinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įtrauktį į švietimą, didinant specialiųjų poreikių asmenų švietimo paslaugų poreikio patenkinimą.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymo Nr. V-774 „Dėl reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo“ punktas 12.6.3 nurodo, kad „ugdyti aklusius ir silpnaregius specialiųjų klasių/grupių mokinius gali mokytojai, išklausę ne mažiau nei 40 val. tiflopedagogikos kursą (...)“, todėl ši tiflopedagogikos kvalifikacijos tobulinimo programa *tikslingai* skirta mokytojams, kurie per metus nuo darbo specialiosiose klasėse (grupėse), skirtose akliesiems ir silpnaregiams mokiniams pradžios turi išklausti tiflopedagogikos kursą. Ši programa suteiks profesionalių žinių ir praktinių gebėjimų bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams, ugdantiems specialiųjų ugdymosi poreikių dėl regos sutrikimo turinti mokinių (toliau – sutrikusios regos mokinius). Programa rekomenduojama mokyklų

vadovams, jų pavaduotojams ugdymui (atsakingiems už švietimo pagalbos organizavimą mokykloje), norintiems tobulinti savo profesines kompetencijas.

Programos trukmė – 40 akademinį valandų (teorija – 15 akad. val., praktika – 13 akad. val., savarankiškas darbas – 12 akad. val.).

Apie išklaustą programą liudijantis pažymėjimas bus išduodamas išklausius teoriją ir atlikus praktikos užduotis bei savarankiškai parengus Individualų pagalbos planą sutrikusios regos mokiniui.

6. Programos tikslas (ai)

Tobulinti mokytojų profesines ir specialiąsias kompetencijas, suteikiant teorinių žinių ir praktinių gebėjimų, kaip ugdyti sutrikusios regos mokinių bendrojo ugdymo mokykloje.

7. Programos uždaviniai

1. Supažindinti su Lietuvos Respublikos ir tarptautiniais teisės aktais, reglamentuojančiais specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose.
2. Suteikti teorinių žinių apie regos sutrikimų klasifikaciją, pedagoginius regos tyrimo metodus ir kompensacines technines priemones sutrikusios regos asmenims.
3. Padėti suprasti sutrikusios regos mokinio specialiųjų ugdymo(si) poreikių ypatumus, jo raidą ir švietimo pagalbos teikimą jam.
4. Tobulinti mokytojų įgūdžius dėl emocinės ir fizinės ugdymosi aplinkos pritaikymo sutrikusios regos mokiniui.
5. Formuoti mokytojų praktinius įgūdžius parenkant sutrikusios regos mokiniui ugdymo metodus, pritaikant ugdymo programas, sudarant Individualų pagalbos planą, organizuojant popamokinę veiklą.
6. Skatinti mokyklos bendruomenę keisti nuostatas dėl sutrikusios regos mokinio ugdymo(si) bendrojo ugdymo mokykloje.

8. Programos turinys (įgyvendinimo nuoseklumas: temos, užsiėmimų pobūdis (teorija / praktika / savarankiškas darbas) ir trukmė.

Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose. Tarptautinių ir šalies teisės aktų vienovė, įgyvendinant įtraukįjį ugdymą (teorija – 1 akad. val., praktika – 1 akad. val.)

Regos sutrikimų klasifikacija, pedagoginiai regos vertinimo metodai. Kompensacinės technikos priemonės sutrikusios regos asmenims (teorija – 3 akad. val., praktika – 2 akad. val.)

Tiflopedagogikos kaip mokslo šakos kaita. Aklujų rašto raida. Supažindinimas su Brailio raštu. Grožinės literatūros ir vadovėlių leidyba Brailio raštu (teorija – 2 akad. val., praktika – 2 akad. val.)

Sutrikusios regos mokinio specialieji ugdymo(si) poreikiai. Vaiko raidos ypatumai. Komandinis švietimo pagalbos specialistų darbas (teorija – 1 akad. val., praktika – 1 akad. val.)

Ugdymo organizavimas: emocinės ir fizinės ugdymosi aplinkos pritaikymas sutrikusios regos mokiniui (teorija – 2 akad. val., praktika – 2 akad. val.)

Ugdymo programų pritaikymas, atsižvelgiant į mokinio regos sutrikimus. Individualaus pagalbos plano rengimas, integruojant orientacijos ir mobilumo, sensorinio lavinimo, informacinių technologijų pratybas (teorija – 3 akad. val., praktika – 3 akad. val.)

Sutrikusios regos mokinio komunikacijos ir kasdienių gyvenimo įgūdžių ugdymas (teorija – 2 akad. val., praktika – 1 akad. val.)

Mokyklos bendruomenės tarpusavio sąveika, pagalba sutrikusios regos mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) (teorija – 1 akad. val., praktika – 1 akad. val.)

Individualaus pagalbos plano sutrikusios regos mokiniui rengimas (12 val. – savarankiškas darbas)

9. Programos rezultatai (įgyjama (plėtojama) kompetencija (-os)).

Igytos:

- specialiosios kompetencijos, būtinos ugdant sutrikusios regos mokini;
- profesinės kompetencijos dėl ugdymo(si) aplinkų ir proceso planavimo, įgyvendinimo bei tobulinimo dirbant su sutrikusios regos mokiniu;
- bendrosios kompetencijos formuojant nuostatas ir puoselėjant vertybes dėl sutrikusios regos mokinio ugdymo(si) bendrojo ugdymo mokykloje.

10. Įgyjamos (plėtojamos) kompetencijos (-ų) į(si)vertinimo būdai.

Aktyvus dalyvavimas diskusijose, išvadų formulavimas, atliktos praktinės užduotys. Parengtas Individualus pagalbos planas mokiniui, turinčiam regos sutrikimą (savarankiškas darbas). Programos vertinimas ir asmeninis įsivertinimas refleksijos metu, kai apibendrinamos gautos žinios ir gebėjimai bei kaip tai padės profesinėje veikloje.

11. Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės:

11.1. Mokomoji medžiaga

Eil. Nr.	Temos	Mokomosios medžiagos pavadinimas	Mokomosios medžiagos apimtis
1.	Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose	Lietuvos Respublikos teisės aktai	Skaidrės (10)
	Tarptautinių ir šalies teisės aktų vienovė, įgyvendinant įtraukijį ugdymą	Tarptautinių ir šalies aktų analizė	Pristatymas, diskusija
2.	Regos sutrikimų klasifikacija, pedagoginio regos vertinimo metodai	Rega ir jos sutrikimai	Skaidrės (45)
	Kompensacinės technikos priemonės sutrikusios regos asmenims	Kompensacinės technikos priemonės	Skaidrės (20)
3.	Tiflopedagogikos kaip mokslo šakos kaita	Tiflopedagogikos tikslai ir uždaviniai.	Skaidrės (10)
	Aklųjų rašto raida. Supažindinimas su Brailio raštu	Aklųjų rašto paieškos Brailio abėcėlė	Skaidrės (10) Padalinamoji medžiaga
	Grožinės literatūros ir vadovėlių leidyba Brailio raštu	Brailio knygos kelias	Skaidrės (12)
4.	Emocinės aplinkos kūrimas klasėje ir mokykloje	Pažinti ir suprasti kitokį klasės draugą	Idėjų aplankas
	Fizinės ugdymosi aplinkos pritaikymas sutrikusios regos mokiniui	Fizinės aplinkos pritaikymas	Skaidrės (23)
5.	Individualaus pagalbos plano rengimas	Individualaus plano pavyzdžiai	Skaidrės (10)

	Švietimo pagalbos specialistų komandinis darbas: logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, orientacijos ir mobilumo, informacinių technologijų specialistų veikla	Švietimo pagalbos specialistų programų dermė (pavyzdžiai)	Skaidrės (20)
	Sutrikusios regos mokinio komunikacijos ir kasdienių gyvenimo įgūdžių ugdymas	Kaip ugdomi gyvenimui būtini įgūdžiai?	Skaidrės (20) Video medžiaga
6.	Mokyklos ir mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimas	Įtraukios mokyklos požymiai	Skaidrės (15)
	Mokytojo pagalba sutrikusios regos mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams)	Mokykla ir mokinio šeima	Skaidrės (11)

12.2. Techninės priemonės

Kompiuteris su technine įranga, konferencijos lenta su popieriumi, rašikliai, interneto ryšys.

13. Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

- American printing house. Prieiga internetu <https://aphhive.org/#/home>
- Ankstyvojo amžiaus vaikų įtraukiojo ugdymo savirefleksijos priemonė. Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra. (2017).
- Aune B., Burt B., Gennaro P. (2020). Įtraukioji klasė: elgesio sprendimai.
- Aune B., Burt B., Gennaro P. (2020). Įtraukusis ugdymas: elgesio sprendimai klasėje ir už jos ribų.
- Dennis Lolli & Flo Peck „How we see it“. Perkins school for the blind (2010).
- Dudzinskienė R., Kalesnikienė D., Paurienė L., Žilinskienė I. (2010). Inovatyvių mokymo(si) metodų ir IKT taikymas. II knyga / Metodinė priemonė pradinė klasių mokytojams ir specialiesiems pedagogams.
- R. Gulbinas, I. Arkušauskaitė (2015). Vaikų įtraukties į ugdymą galimybės panaudojant IKT: mokinių požiūris.
- Gailienė I. (2015). Ambivalentiška neįgaliųjų ir visuomenės sąveika.
- Geros mokyklos koncepcija. (2015) Prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/46675970a82611e59010bea026bdb259?jfwid=32wf90sn>
- Įtraukusis ugdymas. Prieiga internete <https://www.sppc.smm.lt/veikla/itraukusis-ugdymas/>
- Inkliuzinis ugdymas ir komandinė pagalba mokiniui (2011). Metodinės rekomendacijos mokytojams, švietimo pagalbos teikėjams.
- Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra. Prieiga internetu: <https://www.european-agency.org/>
- Europos aklujų sąjungos rekomendacijos dėl aiškaus šrifto (2017). Prieiga internetu <https://www.labiblioteka.lt/doclib/mn3ao5kntg822ru66gb8rwhyp7b38e5p>
- Mokomės kartu. Metodinės rekomendacijos mokytojams ir švietimo pagalbos teikėjams. Prieiga internetu: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_metodines_rekomendacijos_Mokomes_kartu.pdf
- Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas. Prieiga internetu: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2022/08/Svietimas-Lietuvoje-2022-web.pdf>
- Penki svarbiausi pranešimai apie inkliuzinį ugdymą (2014). Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra.
- Taločka V. V. (1997). Skaitantys pirštai.
- Visų įtraukiojo mokinių pasiekimų gerinimas. Galutinė jungtinė ataskaita. Prieiga internetu: <https://www.european-agency.org/sites/default/files/ra-summary-lt.pdf>
- Universalaus dizaino mokymuisi gairės. Mokymosi sėkmės kelias kiekvienam ir kiekvienai (2023).

13. Lektorių darbo patirtis ir kompetencijos (pridedamos lektorių darbo patirtį ir kompetenciją patvirtinančių dokumentų kopijos)

(pažymėti X)

Programos teikėjo atstovas(-ai)	
Mokytojai, pagalbos mokytojui specialistai	
Švietimo įstaigų vadovai, jų pavaduotojai ugdymui ar ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai	
Mokslo ir studijų institucijų dėstytojai, mokslininkai ir kiti tyrėjai	
Užsienio valstybių dėstytojai, mokslininkai, kiti tyrėjai ir mokytojai	
Viešojo administravimo institucijų vadovai, jų pavaduotojai, padalinių vadovai ir specialistai	
Jungtinė lektorių grupė	X
Kiti (nurodyti)	

14. Kvalifikaciniai reikalavimai lektoriams (jeigu nustatyti).

Aukštasis universitetinis arba jam prilyginamas aukštasis išsilavinimas ir pedagogo kvalifikacija.
Ne mažesnė nei 5 metų darbo patirtis su sutrikusios regos mokiniais.

15. Dalyviai:

15.1. Pasirengimas Programai (praktinės veiklos patirtis ir kompetencija(-os), kurią(-ias) turi turėti Programos dalyvis)

Kompetencija(-os)	Pedagoginės studijos, pedagoginio darbo praktika, pasirengimas dirbti įtraukiojo ugdymo sąlygomis
Praktinės veiklos patirtis	Mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, vadovai, šiuo metu dirbantys arba ketinantys dirbti su sutrikusios regos mokiniu

15.2. Programos dalyvių tikslinės grupės

(Pažymėti X)

Mokytojai, dirbantys pagal bendrojo ugdymo programas (nurodyti dalyką)	X
Mokytojai, dirbantys pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas	X
Pagalbos mokiniui specialistai	X
Mokytojai, dirbantys pagal profesinio mokymo programas	X
Mokyklų vadovai, jų pavaduotojai ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai	X

Programos registracijos numeris ir data (pildoma registravus Programą)

Programos akreditacijos terminas (nurodyti datą, iki kada) (pildoma akreditavus Programą)